

Inhoud

- 2** Inleiding
- 2** 'Vinger aan de pols houden'
- 4** 'Vorbereiding moet onderdeel worden van het dagelijkse werk'
- 6** 'Het vuur brandend houden'
- 8** Evacuëren het grootste probleem
- 11** 'Landelijke coördinatie onmisbaar'
- 14** 'Meer effect, minder last'
- 16** Wat gaan de inspecties doen?

Hoogwater en overstromingen

Is en blijft Nederland voorbereid?

Eind 2008 moet de voorbereiding op hoogwater en overstromingen verbeterd zijn. Zowel op nationaal als op decentraal niveau wordt dit jaar veel tijd en energie gestoken in het opstellen van plannen en het uittesten hiervan in de nationale oefenweek begin november.

Maar hoe gaat het daarna verder? Hoe worden de ervaringen geborgd? Wat gebeurt er met de leerpunten, die er ongetwijfeld ook zullen zijn? En wat kunnen de inspecties betekenen?

Dit Inspectiebericht beschrijft een aantal ontwikkelingen die dit jaar zijn ingezet. Tevens wordt ingegaan op de mogelijke rol van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de Inspectie Verkeer en Waterstaat op dit thema in de komende jaren. Centraal staat de vraag of Nederland goed voorbereid is én blijft.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

Inleiding

In de Kabinetsvisie op het waterbeleid 'Nederland veroveren op de toekomst' van november 2007 wordt melding gemaakt van een nieuwe kijk op waterveiligheid en rampenbeheersing. Het kabinet kiest hierin voor een risicobenadering met oog voor het voorkómen van overstromingen en met aandacht voor het beperken van de gevolgen. 'Een overstroming is niet altijd te voorkomen, maar hoe zorgen we ervoor dat we er na zo'n overstroming snel weer bovenop komen?'

Om Nederland beter voor te bereiden op de gevolgen van een overstroming stelde de regering de Taskforce Management Overstromingen (TMO) in. De TMO richt zich op de crisis vóór, tijdens en na overstromingen en betreft de organisatie van de hulpverlening, de informatievoorziening aan burgers en bedrijven, de geoefendheid van de hulpverleners en de nazorg. Daarvoor heeft het kabinet een verbeterprogramma met actiepunten opgesteld. Uiterlijk eind 2008 moet TMO deze opdrachten hebben uitgevoerd. TMO wil eind 2008 met een nationale overstromingsoefening laten zien dat de betrokken bestuurders en experts in staat zijn om slagvaardig en efficiënt samen te werken om de gevolgen van een overstroming maximaal te beperken.

Na afloop van de nationale oefening stopt de TMO met haar werkzaamheden. Van de instanties die betrokken zijn bij (de voorbereiding op) hoogwater en overstromingen wordt verwacht dat zij dan op eigen kracht, maar wel in eendrachtige samenwerking, 'het stokje overnemen'. Over welke aspecten gaat het dan en hoe kunnen de inspecties deze ontwikkelingen stimuleren? Over deze en andere vragen gaat dit Inspectiebericht.

'Vinger aan de pols houden'

Programmamanager TMO pleit voor borging

'Bij hoogwater en een overstroming hebben we het over een heel ander type ramp dan het klassieke type. Van te voren weet je al bijna zeker dat het een nationale ramp wordt. Dit heeft consequenties voor de besluitvorming over de aanpak van een overstroming. Gebeurt dit niet adequaat, dan zal het maatschappelijk leven krakend tot stilstand komen. Daarom moet de organisatorische voorbereiding voor het eind van het jaar 2008 op orde zijn. Daarna moet het worden geborgd. Op dat moment komen de inspecties in beeld.'

Aan het woord is Ruurd Reitsma, programmamanager van de TMO, de Taskforce Management Overstromingen. 'Eind van het jaar willen wij kunnen aantonen dat de betrokken bestuurders en professionals in staat zijn om slagvaardig en efficiënt met elkaar samen te werken en de negatieve gevolgen van een overstroming maximaal te beperken. Bovendien moeten zij in

staat zijn condities te creëren om zo snel mogelijk de normale woon- werk- en levenssituatie van de burgers te herstellen. Dat kan alleen als alle betrokken partijen goed met elkaar samenwerken. Het water houdt zich niet aan grenzen en dit betekent dat partijen ook over de eigen grenzen heen moeten kijken.'

Als TMO helpen wij de veiligheidsregio's en de waterbeheerders bij het opstellen van plannen (zie ook het artikel op pagina 8) Wij gaan daarbij uit van het ergste en proberen als het ware het onvoorstelbare voorstelbaar te maken. Wij hebben het over een EDO, een ergst denkbare overstroming. Reitsma haalt één aspect in het bijzonder naar voren. 'Je weet bij benadering wanneer je het hoogwater of de overstroming kunt verwachten. Dat betekent dat er tijd is voor de voorbereiding. Dit geldt in het bijzonder voor het zonodig evacueren van mensen. Maar het is dan wel zaak de gegeven tijd goed te benutten. Een kritisch moment kan men niet ongestraft voorbij laten gaan. Wij hebben een tabel opgesteld voor bestuurders en operationele commandanten, zodat zij kunnen bepalen welke acties noodzakelijk zijn op welk moment'.

BEOOGDE RESULTATEN TMO

- Er zijn realistische rampenscenario's in heel Nederland.
- Er zijn overstromingsplannen (regionaal en landelijk).
- Er is plaatselijk en regionaal geoefend.
- De veel beter op elkaar afgestemde draaiboeken zijn getest in een landelijke oefenweek.
- Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over risico- en crisiscommunicatie.
- Er zijn afspraken gemaakt over de rol en inzet van de waterbeheerders.
- Er is een landelijk expertiseteam beschikbaar bij overstromingen.
- Er zijn afspraken gemaakt over (de organisatie van) de nazorg.

DE OEFENING 'WATERPROEF'

De TMO wil eind 2008 met een nationale overstromingsoefening laten zien dat de betrokken bestuurders en experts in staat zijn om slagvaardig en efficiënt samen te werken om de gevolgen van een overstroming maximaal te beperken. Deze oefening vindt begin november plaats onder de naam 'Waterproef'. In de oefenweek vinden in veel regio's groot-schalige oefeningen plaats om te kijken in hoeverre Nederland is voorbereid op hoogwater en overstromingen.

De oefening bestaat uit vijf onderdelen:

1. Watergolf

Oefening met een dreigende kustoverstroming

2. Waterloop

Oefening met een dreigende rivierenoverstroming

3. Waterbassin

Oefening overstroming van Flevoland

4. Waterdamp

Oefenen van de nafase

5. Waterschout

Oefenen met risico- en crisiscommunicatie

Voor meer informatie:

www.platformoverstromingen.nl

SAMEN OP DE BRES

De TMO heeft in februari 2008 een boekwerkje uitgegeven met als titel 'Samen op de bres', bestemd voor rampenbestrijders en waterbeheerders.

'Met dit boekje', zo schrijft de voorzitter van de TMO, commissaris van de Koningin Jan Franssen in zijn voorwoord, 'willen we professionals en bestuurders bewust maken van de effecten van een overstroming, maar vooral van de noodzaak tot samenwerking en hen inspireren elkaar bij te staan'.

Meer informatie:

www.platformoverstromingen.nl

Ruurd Reitsma

Als gesproken wordt in termen van ergst denkbare overstromingen, heeft het dan wel zin om je voor te bereiden? 'Het heeft altijd zin om je voor te bereiden', stelt Reitsma. 'Bovendien denk ik dat we ook nog wel profijt kunnen hebben van de activiteiten voor dit specifieke ramptype voor de rampenbestrijding en de crisisbeheersing in zijn algemeenheid. Als je elkaar op dit moeilijke ramptype kunt vinden, lukt dat ook in andere gevallen'. Reitsma ziet de TMO niet als een garantie dat het allemaal goed gaat. 'Je houdt het water er niet mee tegen. Het helpt echter wel om de ramp zo goed mogelijk aan te pakken en de consequenties ervan zo veel mogelijk beheersbaar te houden'.

En wat gebeurt als de TMO stopt met haar werkzaamheden? Bestaat dan niet het

risico dat de aandacht weer verslapt? Hoogwater is nu 'hot', maar straks krijgt een ander ramptype weer de volle aandacht. Kunnen de inspecties in dit licht gezien iets betekenen? Reitsma: 'Van de Inspecties verwacht ik, dat zij na afloop van de tijd waarvoor de TMO in het leven is geroepen, de vinger aan de pols houden. Het is belangrijk dat de ervaringen, die we dit jaar opdoen, naar de toekomst toe worden geborgd. Wij zullen als TMO wellicht nog even beschikbaar blijven om te helpen met het verwerken van de uitkomsten van de oefening Waterproef, maar uiteindelijk is het voor ons ook echt 'einde oefening'. Ik hoop dat de inspecties dan het toezicht op de voorbereiding op hoogwater en overstromingen in hun werkplannen opnemen'.

‘Vorbereiding moet onderdeel worden van het dagelijkse werk’

De visie van de DG Water

‘Nederland is kort van memorie als het om overstromingen gaat. 1953, het jaar van de Watersnood in Zeeland, is niet eens zo heel lang geleden en in het laatste decennium van de vorige eeuw werden wij geconfronteerd met een reële overstromingsdreiging. In 1995 vond zelfs grootschalige evacuatie plaats. Dit heeft echter niet geleid tot een goede voorbereiding op grootschalige overstromingen. Wij voelen ons in het algemeen veilig achter onze duinen en dijken. Maar men moet zich realiseren dat er toch iets fout kan gaan.’

Aan het woord is Annemieke Nijhof, Directeur-Generaal Water van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en in die hoedanigheid adviserend lid van de TMO. Speciaal voor dit Inspectiebericht zet zij haar visie op de crisisbeheersing bij grootschalige overstromingen uiteen.

Kan ‘Katrina’ hier ook plaatsvinden?

‘Drie jaar geleden werden wij opgeschrikt door de overstroming die de orkaan Katrina in New Orleans veroorzaakte’, zo vervolgt zij. ‘Vooral de lange doorwerking van deze ramp op het maatschappelijk functioneren, ook vandaag de dag nog, heeft ons aan het denken gezet. Kan een dergelijke ramp ook ons land treffen? En zijn we dan in alle opzichten goed voorbereid? In de afgelopen jaren is op verschillende niveaus aandacht besteed aan hoogwater en overstromingen. Maar dit was nog te fragmentarisch. Het is nu zaak om de in gang gezette investeringen in de organisatie, samenwerking en planvorming te borgen en de voorbereiding op grootschalige overstromingen te verankeren in de veiligheidsketen’.

Anders dan andere rampen

‘Een overstroming verschilt op meerdere punten van andere rampen. Zo kan bij veel rampen het maatschappelijk leven rondom het rampterrein ‘gewoon’ doorgaan. De toevoer van water, gas en elektriciteit blijft grotendeels intact, zodat bestuurders en hulpverleners de mogelijkheden houden om de crisis aan te pakken. Bij een watersnoodramp is dat een heel ander verhaal. Dan is er sprake van een langdurige ontwrichting van de infrastructuur, waardoor het maatschappelijk functioneren tot stilstand komt.’

Annemieke Nijhof wijst erop, dat het bijzondere van de TMO is dat deze de waterkolom en de kolom van het openbaar bestuur heeft samengebracht. ‘Tijdens de driedaagse planvormingsessies in de regio’s kwamen grote cultuurverschillen tussen die twee naar boven. Het is bijvoorbeeld voor de waterbeheerders wenselijk dat er snel besluiten genomen moeten worden, terwijl er nog grote onzekerheden zijn. Uit de capaciteitanalyse ‘grootschalige evacuatie’ in het kader van het werkprogramma Nationale Veiligheid (zie elders in dit Inspectiebericht) blijkt, dat de beslissing om te evacueren genomen moet worden op het moment dat nog zeer

Inspectie Verkeer en Waterstaat

Annemieke Nijhof

onzeker is of de overstroming daadwerkelijk gaat plaatsvinden. Het besluit om te evacueren heeft grote gevolgen en het tijdstip waarop het besluit genomen wordt is cruciaal. Als het besluit te laat wordt genomen leidt dat tot chaos en kunnen er juist veel slachtoffers te betreuren zijn, die tijdens de evacuatie overvallen worden door het water. Te vroeg evacueren is ook niet wenselijk en kan leiden tot onnodige paniek en schade. De impact van een grootschalige evacuatie op de maatschappij en de (direct betrokken) burgers is enorm’.

Onderdeel van het dagelijkse werk

De aandacht van het Directoraat-Generaal Water zal zich de komende jaren primair richten op preventie. Eind van het jaar moet de voorbereiding op hoogwater een flink stuk verbeterd zijn. ‘Op zich is dit wel apart’, zegt Annemieke Nijhof. ‘De veiligheidsregio’s moeten de rampenbestrijding eind volgend jaar op orde hebben, maar dit specifieke crisistype dus al een jaar eerder.

Het zegt wel iets over het belang dat eraan wordt toegekend. Het zwaartepunt van de activiteiten zal liggen op het versterken van de keringen waar nodig en op het uitvoeren van de ‘Ruimte voor de Rivier’ - projecten. Ook willen wij nadrukkelijk kijken op welke punten een combinatie kan worden gemaakt met andere trajecten, bijvoorbeeld op het terrein van de ruimtelijke ordening. Wij moeten leren over de traditionele grenzen heen te kijken’.

De DG Water vindt dat er in het waterveiligheidsbeleid nadrukkelijk rekening mee moet worden gehouden dat er ook iets mis kan gaan. ‘Het is zaak dat de verschillende organisaties zich gedegen voorbereiden. Dit betekent dat de waterbeheerders, veiligheidsregio’s en andere counterparts niet kunnen volstaan met het actueel houden van de rampenbestrijdingsplannen, maar ook zeer regelmatig zullen moeten oefenen. En dat moet goed worden georganiseerd.

Life time employment bestaat niet meer. Mensen blijven korter op een functie dan in vroeger jaren. Dat stelt eisen aan opleidings- en trainingsprogramma’s. Voorbereiding op rampen en crises zou onderdeel moeten uitmaken van het takenpakket van elke medewerker. Pas dan zullen we erin slagen het bij de mensen goed tussen de oren te krijgen’.

Belangrijkste vraag

Volgens Annemieke Nijhof is de belangrijkste vraag die nu voorligt of de totale waterkolom alles goed voor elkaar heeft. ‘De TMO zorgt ervoor dat hoogwater en overstromingen extra aandacht krijgen dit jaar, maar dan stopt het niet. Het informatie-management moet nog verder worden geprofessionaliseerd en de komende jaren zullen we moeten blijven oefenen. En voor onszelf zullen we vast moeten stellen aan welke eisen waterbeheerders moeten voldoen. De inspecties kunnen helpen door samen met de beleidsdirecties en het veld indicatoren en een toetsingskader op te stellen. Als dan vervolgens wordt vastgesteld wat het vereiste niveau is waaraan moet worden voldaan, kunnen de inspecties de toetsing van de waterkolom en de veiligheidsregio’s opnemen in hun werkplannen.’

'Het vuur brandend houden.'

Rol en taken van de LCO en het WMCN

'Op basis van de informatie die wij aanleveren over weer, waterstanden en de reële overstromingsdreiging, komen de nationale en regionale partners in de veiligheidsketen in actie'. Onlangs is de tweede grote oefening van de Landelijke Commissie Overstromingsdreiging (LCO) gehouden. Maarten Hofstra, Landelijk Watermanager bij Rijkswaterstaat, is voorzitter van de LCO. Hij legt enkele weken na de oefening uit wat de taak van de LCO is.

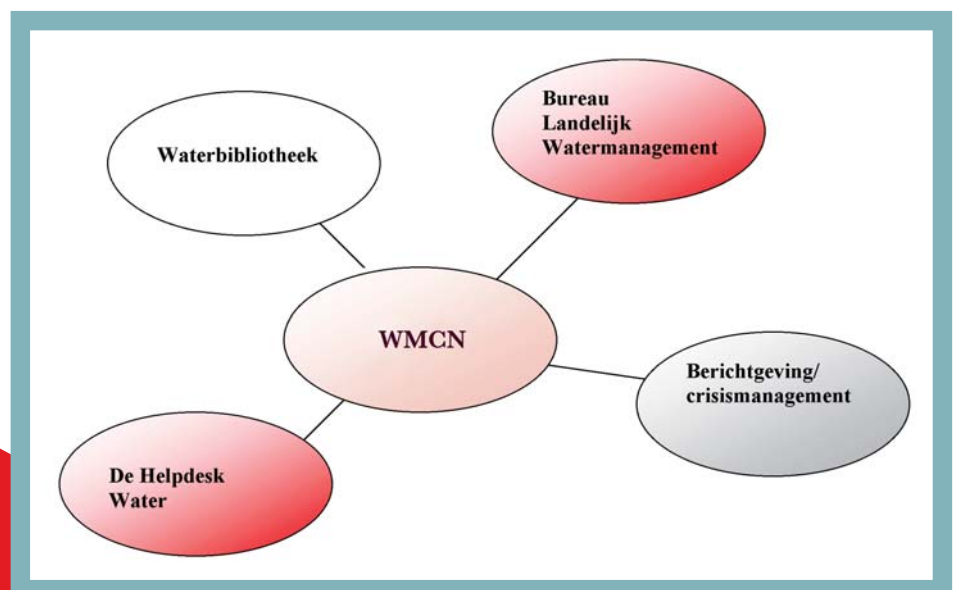
'De LCO is een adviesorgaan dat bestaat uit deskundigen op het gebied van hoogwater, stormvloed en waterkeringen van Rijkswaterstaat en de waterschappen. De commissie treedt in werking bij een overstromingsdreiging die regio overstijgend is en waarbij landelijke coördinatie en besluitvorming plaatsvindt. De LCO stelt op basis van actuele en verwachte waterstanden, weersverwachting en de toestand van de dijken en kunstwerken een landelijk beeld samen van de actuele situatie langs de rivieren, kust of het IJsselmeer. Zij

informeert en adviseert de Directeur-Generaal van Rijkswaterstaat en het (inter)departementaal overleg op basis van deze informatie over de risico's.

De LCO is nauw verbonden met het in december 2007 opgerichte Watermanagementcentrum Nederland (WMCN) waarvan Maarten Hofstra eveneens de trekker is. 'Het WMCN is opgebouwd uit vier pijlers', legt hij uit. 'Berichtgeving / crisismanagement is één van die pijlers'.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

Maarten Hofstra

Asynchrone opschaling

Alle informatie komt samen bij het WMCN. De KNMI levert de weersverwachtingen en waarschuwt in een vroeg stadium als er een extreme weersomstandigheid wordt verwacht. Ook de voormalige stormvloed-waarschuwingsdienst en het Infocentrum Binnenwateren vallen onder het WMCN. Het WMCN heeft een vroegtijdige signaal-functie en activeert de LCO bij zeer extreme verwachtingen. Op dat moment verschaft de LCO informatie door asynchrone opschaling. Maarten Hofstra: 'Dit betekent dat de informatie direct wordt doorgegeven aan het Departementaal Coördinatie-centrum (DCC) van het ministerie van VenW en vervolgens via het interdepartementaal overleg naar de regio's wordt gecommuniceerd. Dit is afwijkend van de normale opschaling die via de regionale diensten, waterschappen en veiligheids-regio's loopt. Uiteraard worden deze regionale partijen ook in extreme situaties tijdig geïnformeerd, maar dan parallel aan de landelijke opschaling'.

De informatie die de LCO verstrekt, wordt grotendeels verzameld door het WMCN, die ook voor een groot deel zorgt voor de bemensing. Het WMCN maakt daarvoor gebruik van verschillende systemen en onderhoudt contacten met organisaties als het Verkeerscentrum Nederland van Rijkswaterstaat en het KNMI. Na afloop van de ramp ondersteunt de LCO de nazorg en adviseert zij bijvoorbeeld over het leeg-pompen van het rampgebied.

Vuur brandend houden

'Het is belangrijk dat het vuur dat is aangestoken onder de voorbereiding op hoogwater en overstromingen blijft branden', zegt Maarten. 'De inspecties kunnen daarbij een belangrijke rol spelen door te toetsen of de calamiteitenorganisatie en crisisbeheersing op orde zijn. Je komt al veel te weten door een aantal simpele vragen aan de betrokken partijen te stellen, zoals: Hoe heb je het geregeld? Wat is de aanpak? Voer je het ook zo uit? Hoe is het verlopen?'

FLOOD CONTROL 2015

Zoals de Kabinetsvisie op het waterbeleid 'Water Visie: Nederland veroveren op de Toekomst' aangeeft: Het is van levensbelang om een calamiteit vroegtijdig te zien aankomen en potentiële overstromingsrisico's goed te kennen. De innovaties van het programma Flood Control 2015 zorgen ervoor dat de juiste informatie op het juiste moment beschikbaar is om effectievere en efficiëntere beslissingen tijdens (dreigend) hoogwater te kunnen nemen.

Het programma Flood Control 2015 heeft drie doelen:

1. Grotere waterveiligheid door betere risicobeheersing.
2. Impulsen voor de economie.
3. Impulsen voor de Human Capital Roadmap Water (Dit is een initiatief van het Netherlands Water Partnership op het gebied van educatie).

Evacuëren het grootste probleem

De voorbereiding in de praktijk

Van de veiligheidsregio's wordt verwacht dat zij goed zijn voorbereid op de verschillende crisistypen. Dit geldt ook voor hoogwater en overstromingen. De meeste regio's werken elk hun eigen plannen uit, al dan niet in samenwerking met anderen. De veiligheidsregio's Utrecht en Gooi en Vechtstreek hebben er een gezamenlijk project van gemaakt. Waarom hebben deze regio's hiervoor gekozen en hoe werkt dit uit in de praktijk? Een gesprek met de twee projectleiders Elsbeth van der Graaf (Utrecht) en Jacqueline Sattler (Gooi en Vechtstreek)

Elsbeth van der Graaf (l) en Jacqueline Sattler

'Wij zijn uitgegaan van het gedeelte van Dijkkring 44 dat in onze regio's ligt', vertelt Elsbeth van der Graaf. 'Het water trekt zich niets aan van grenzen van gemeenten, provincies of veiligheidsregio's. Dit was voor ons de belangrijkste reden om samen te werken. Wij hebben twee interregionale scenario's uitgewerkt, een rivierenscenario en een kustscenario. De voorbereidingen zijn vorig jaar al begonnen en de feitelijke start van ons gezamenlijke project was in januari 2008. Eind van dit jaar moet het in grote lijnen klaar zijn.'

Organisatie van het project

Jacqueline Sattler: 'De beide besturen van de veiligheidsregio's hebben een interregionale projectgroep in het leven geroepen. Deze projectgroep bewaakt de structuur en de grote lijn van het samenwerkings-traject. Daarnaast is een aantal werkgroepen aan de slag gegaan met de verdere uitwerking. Het gaat dan om onderwerpen als evacuatie, crisiscommunicatie en hoe om te gaan met niet-zelfredzamen. Politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Rampen en Ongevallen (GHOR), gemeenten en waterschappen van de beide regio's zijn gestart om gezamenlijk de rampbestrijdingsprocessen te beschrijven en ook aan de gemeentelijke processen wordt aandacht besteed. Wat dit laatste betreft moet er nog wel het een en ander gebeuren. Wij verwachten bijvoorbeeld dat de gemeenten inzicht hebben in de verminderd zelfredzamen die in hun gemeente wonen, dat zij contact hebben met instellingen en instanties, dat de communicatie met de bevolking en met het bedrijfsleven is geregeld en dat er zicht is op de milieuproblemen die kunnen ontstaan als sprake is van hoogwater. Je moet met heel veel verschillende zaken rekening houden en dit vergt een heel gerichte en gestructureerde voorbereiding.'

Grootste probleem

Het interregionale project is multidisciplinair opgezet. Er moet veel gebeuren en dit vergt nauwe en intensieve samenwerking. Wat zien de beide projectleiders als het grootste probleem waarvoor een oplossing moet worden gezocht? ‘Evacuatie is verreweg het grootste probleem’, zegt Elsbeth van der Graaf. ‘Mensen kunnen niet in de eigen woonomgeving blijven. Ze moeten weg! Dat moet je goed regelen, anders wordt het een puinhoop.’ Beide projectleiders leggen uit, dat er wel enige tijd is om de evacuatie voor te bereiden. Afhankelijk van de stand van het water en de weersverwachting kan een berekening worden gemaakt van de tijd die beschikbaar is om mensen uit het bedreigde gebied te krijgen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een door het ministerie van VenW ontworpen ‘evacuatie-calculator’. De projectgroep kan deze rekenmethodiek gebruiken om het uiterste moment vast te stellen, waarop een besluit kan worden genomen. De calculator

kan een berekening maken van de tijd die minimaal nodig is. ‘Het zal echter maar zelden zo zijn, dat alles volgens plan verloopt’, zo stelt Elsbeth van der Graaf. ‘Inmiddels hebben wij ervaringsgegevens van Katrina beschikbaar. Door deze naast de gemaakte berekening te leggen kun je een reële termijn voor evacuatie vaststellen’.

Het gedrag van de bevolking

De beide projectleiders geven aan dat het gedrag van de bevolking één van de moeilijkste aspecten is van de evacuatie. In crisissituaties is het gedrag voor een deel voorspelbaar, maar voor een ander deel totaal niet. Jacqueline Sattler: ‘Je wilt mensen weghalen uit hun vertrouwde omgeving en ze moeten achterlaten wat hen dierbaar is. Dat betekent nogal wat. Aan de andere kant zijn er ook mensen die hun eigen plan trekken. Mensen nemen zelf via meerdere kanalen kennis van de actuele situatie en kunnen besluiten zelf alvast het bedreigde gebied te verlaten. Dit

laatste zullen wij altijd stimuleren. Het vergt wel dat je tevoren duidelijk maakt naar welke gebieden men kan vertrekken. Er is ook een categorie bewoners die doordrongen moeten worden van de ernst van de situatie. Onze werkgroep crisiscommunicatie besteedt hier nadrukkelijk aandacht aan. Wij regelen bijvoorbeeld in onze plannen dat de gezinnen van hulpverleners als eerste kunnen vertrekken uit het bedreigde gebied. In de eerste plaats kunnen de hulpverleners hun taken vervullen zonder zich zorgen te hoeven maken over hun gezinnen. Daarnaast gaat er ook een belangrijk signaal van uit naar de bevolking: Het wordt nu serieus.’

Landelijk aanpak noodzakelijk

‘Maar er is meer nodig dan een goede voorbereiding in de eigen regio’, zegt Elsbeth van der Graaf. ‘Toen we aan de slag waren gegaan met het uitwerken van de scenario’s en de evacuatieplannen, werd vrij snel duidelijk dat een landelijke aanpak hard nodig is. Als regio ben je bezig te

>>>

bedenken hoe je op de meest efficiënte manier de bevolking uit de woonomgeving kunt halen en verplaatsen naar een veilig gebied. Maar elke regio doet dit voor zich en wij tweeën gezamenlijk. Het zou goed zijn als dit landelijk werd gecoördineerd. Het moet allemaal wel in elkaar passen.'

Samenwerking met andere partners

De veiligheidsregio's betrekken veel andere organisaties bij de voorbereidingen. Beide projectleiders geven aan dat een veiligheidsregio het niet alleen afkan. Zo is er bijvoorbeeld overleg met de nutsbedrijven. Elsbeth van der Graaf: 'Als het water de elektriciteitsvoorzieningen bereikt, weet je dat de stroom uitvalt en ook niet op korte termijn weer kan worden aangesloten. De aanvoer van gas blijft gewoon doorgaan, dat is op zich geen probleem. Echter, de installatie die een geurstof aan het gas toevoegt, draait op elektriciteit en zal dus wel uitvallen. De levering van gas kan hierdoor niet zomaar doorgaan. En dit zijn nog maar twee van de vele problemen die kunnen ontstaan en waarvoor oplossingen moeten worden bedacht'.

Wanneer is de voorbereiding op orde?

'Wij willen eind dit jaar onze zaken geregeld hebben', zegt Jacqueline Sattler: 'Ik denk dat wij er in slagen om de voorbereiding in onze beide regio's dan op orde te hebben. Dat wil niet zeggen dat er dan geen open eindjes meer zijn, maar de belangrijkste zaken zijn dan wel in kaart gebracht. Vervolgens zullen wij naar het bestuur toe signaleren welke aspecten nog verder moeten worden uitgewerkt. Ook op nationaal niveau zal er nog het een en ander moeten gebeuren. Veel staat nog in de kinderschoenen. Ik heb het idee dat er soms nog te gemakkelijk over wordt gedacht. Het is veel en veel complexer dan menigeen denkt'. Zij geeft een voorbeeld. 'Straks heeft elke regio zichtbaar gemaakt hoe de voorbereiding eruit ziet. Maar als er

moet worden geëvacueerd, welk gebied komt dan als eerste in aanmerking? Dat is nu nog volstrekt onduidelijk. En zal het in de praktijk werken zoals wij denken dat het moet?'

Elsbeth van der Graaf vult aan: 'Het is belangrijk dat het onderwerp de komende jaren op de agenda blijft. Het zou zonde zijn als wat we nu hebben bedacht geen vervolg krijgt. Wat dat betreft kunnen de inspecties een goede rol vervullen. Zij zouden over enige tijd kunnen onderzoeken of de landelijke coördinatie en afstemming daadwerkelijk tot stand komt en of de veiligheidsregio's er in slagen over de eigen grenzen heen te kijken.'

Bijkomend effect

Vandaag de dag zijn er vele rampen- en crisistypen, waarop de veiligheidsregio's en hun partners moeten zijn voorbereid. Jacqueline Sattler: 'Onze ervaring is dat, als je de voorbereiding voor hoogwater en overstromingen goed op orde hebt, je hier profijt van hebt bij andere onderwerpen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de vitale infrastructuur. Voor een belangrijk deel zijn dit dezelfde partners waar we nu ook mee om de tafel zitten. Bijkomend effect van een goede voorbereiding op hoogwater en overstromingen is, dat andere thema's sneller en gemakkelijker kunnen worden opgepakt.'

Wilt u meer weten over de manier waarop de veiligheidsregio's Utrecht en Gooi en Vechtstreek de voorbereiding op hoogwater en overstromingen hebben georganiseerd?

Voor meer informatie kunt u per email contact opnemen met de projectleiders:
e.vander.graaf@vru.nl
sattler@rbogv.nl

WAT IS EEN DIJKRING?

Een dijkkring (ook: dijkkringgebied) is een gebied dat beschermd wordt tegen buiten water door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluizen en gemalen en hoge gronden. Hoge gronden zijn gebieden die van nature ruim boven hoog water liggen. Voorbeelden zijn de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug en het Rijk van Nijmegen.

De waterkeringen van een dijkkringgebied kunnen ook keringen zijn die alleen bij doorbraak van andere dijken aan water liggen, zoals slaperdijken. Elk dijkkringgebied heeft een normfrequentie voor de waterstand waartegen de waterkeringen bestand moeten zijn.

De normfrequentie is bepaald op basis van het advies van de Deltacommissie. De normfrequentie is afhankelijk van de aard van de bedreiging (rivier, zee, meer), de omvang en het belang van het gebied. De verbindende waterkeringen hebben een normfrequentie gelijk aan de hoogste van de normfrequenties van de te beschermen dijkkringgebieden.

Het beheer van de waterkeringen van de verschillende dijkkringen is in handen van de verschillende waterschappen en Rijkswaterstaat. De waterkeringen zijn onderhevig aan bodemdaling, slijtage en beleidswijzigingen die het noodzakelijk maken dijkversterking uit te voeren. Er zijn totaal 57 dijkkringen in ons land.

'Landelijke coördinatie onmisbaar'

Crisisbeheersing op nationaal niveau

'In de afgelopen jaren is de voorbereiding op hoogwater en overstromingen sterk verbeterd, zowel op decentraal als op nationaal niveau. Wij zagen dat er onvoldoende interdepartementale sturing was bij dit type ramp. Dat is wel noodzakelijk. Landelijke coördinatie is onmisbaar als Nederland wordt geconfronteerd met een (dreigende) overstroming.' Een gesprek met Nils Ligthart, senior beleidsmedewerker bij De Directie Nationale veiligheid van het Directoraat-Generaal Veiligheid van het ministerie van BZK, over een aantal landelijke ontwikkelingen die vanuit het ministerie van BZK worden gecoördineerd.

'Op dit moment springen de activiteiten van de TMO het meest in het oog', vervolgt Nils Ligthart. 'Maar er gebeurt veel meer. De veiligheidsregio's, de hulpverleningsdiensten, de decentrale overheid en het nationale niveau werken hard aan het op orde krijgen van de voorbereidingen. De landelijke oefening 'Waterproef' moet duidelijk maken hoever we zijn en welke punten wij nog verder moeten ontwikkelen.'

Profiteren van 'Waterproef'

In de eerste week van november 2008 wordt de landelijke oefening 'Waterproef' gehouden. Nils Ligthart: 'Speciaal voor deze oefening is een interdepartementaal draaiboek opgesteld. Er zijn gerichte scenario's geschreven met praktische handvatten voor de deelnemers aan de oefening. Ook proberen we meer uniformiteit aan te brengen in het informatiemanagement.

Wij willen voorkomen dat de verschillende organisaties te ver uit elkaar lopen. Uiteindelijk is het de bedoeling gezamenlijk een goed landelijk beeld van de ramp of crisis neer te zetten, waar het Ministerieel Beleidsteam de besluitvorming op kan baseren. Voor deze oefening is dit allemaal specifiek voorbereid, maar het moet naar de toekomst zodanig worden ingebed, dat het op elk crisistype van toepassing is. De ervaringen met 'Waterproef' kunnen ons in dit opzicht verder vooruit helpen.'

Nils Ligthart

Vernieuwde versie Nationaal Crisisplan

Eén van de manieren om de landelijke coördinatie vorm te geven is het Nationaal Crisisplan hoogwater en overstromingen, dat dit najaar verschijnt. Het Crisisplan bestaat uit het beleidsdraaiboek (deel 1), de landelijke operationele strategie (deel 2) en de landelijke communicatiestrategie (deel 3). Nils Ligthart: 'Het betreft een vernieuwde uitgave van het Nationaal

Responsplan over hetzelfde onderwerp van januari 2007. De laatste ontwikkelingen op het terrein van crisisbeheersing en nationale planvorming zijn in deze vernieuwde versie opgenomen.'

Het Nationaal Crisisplan Hoogwater en overstromingen kan worden opgevraagd bij het LOCC, tel. 0343-536700.

Grootschalige evacuatie

Eén van de lastigste onderwerpen betreft de mogelijke evacuatie van een groot deel van de bevolking uit een bepaald gebied. (zie ook het artikel over de regio's Utrecht en Gooi en Vechtstreek) In het werkprogramma Nationale Veiligheid 2007 – 2008 heeft het Kabinet afgesproken dat onderzocht wordt of voor grootschalige evacuatie voldoende capaciteiten beschikbaar zijn. Nils Ligthart: 'Het onderzoek is inmiddels uitgevoerd (zie kader). De belangrijkste vraag waarop een antwoord moest worden gevonden was: Kan in ons land door overheid, bedrijfsleven en burgers een grootschalige evacuatie worden uitgevoerd? En zo nee, waar moet dan versterking plaatsvinden? De uitkomsten zijn niet alleen van belang bij dreigende overstromingen, maar kunnen ook worden benut bij andere grootschalige incidenten, zoals een ernstige chemisch ramp of een nucleair incident.'

Nils Ligthart: 'Op dit moment zijn we bezig met het operationaliseren van de rollen van het Rijk bij evacuatie. Het is de bedoeling dat er een landelijk operationeel evacuatieplan komt. In dit plan, dat voor de oefening 'Waterproef' in november 2008 gereed moet zijn, staat onder andere vermeld wie bevoegd is opdracht te geven voor grootschalige evacuatie. In de praktijk blijkt dat niet iedereen hier goed van op de hoogte is. De beslissing tot grootschalige evacuatie kan alleen door de minister worden genomen, zij het dat in een enkel geval sectorale wetgeving anders voorschrijft. Een voorbeeld hiervan is de Kernenergiewet.'

Borging

Eind van dit jaar stopt de TMO met haar werkzaamheden en levert zij het eindrapport op. De evaluatie van de oefening 'Waterproef' loopt nog even door tot in het nieuwe jaar. Naar verwachting verschijnt in april 2009 de rapportage over deze oefening. Er komt dan geen TMO 2 of een vergelijkbaar project. De bestaande organisaties zullen het dan verder zelf moeten doen.'

Ook de ministeries van BZK en van VenW

CAPACITEITEN-ANALYSE VOOR DE TAAK 'GROOTSCHALIGE EVACUATIE'

De conclusies

De analyse laat zien dat preventieve evacuatie – dus evacueren vóór de overstroming zich voordoet – bij een ergst denkbaar rivieren-scenario haalbaar is. Voorwaarde is wel dat er tijdig wordt besloten om te evacueren en dat de verkeersstromen effectief worden gereguleerd; verkeersmanagement is cruciaal voor een succesvolle evacuatie.

In het kustscenario is het niet mogelijk de Randstad preventief te evacueren. De evacuatieopgave is daar zó omvangrijk dat er altijd een tekort aan tijd zal zijn voor een volledige evacuatie. Alle mensen moeten binnen het bedreigde gebied in veiligheid kunnen worden gebracht. Burgers en bedrijven zullen dan ook in staat moeten zijn om zich de eerste dagen zelf te helpen.

De aanbevelingen

De planvorming op landelijk niveau voor evacuatie moet met voorrang worden vormgegeven. Dit moet resulteren in een landelijk operationeel evacuatieplan. Daarbij zal worden aangesloten bij de regionale planvorming op dit gebied. Verder wordt de robuustheid van communicatiemiddelen in situaties met grootschalige overstromingen onderzocht. Voor de uniformiteit in de infor-

matievoorziening tussen alle regionale en landelijke crisiscentra wordt een landelijk systeem in fasen uitgerold. Er komt een plan van aanpak voor een aantal gebieden dat als urgent wordt aangemerkt vanuit het oogpunt van zelfredzaamheid. Overheid, burger en bedrijfsleven zullen moeten samenwerken, ook in de voorbereiding. Tegen deze achtergrond zal de overheid burgers en bedrijven gericht gaan informeren over maatregelen om zelfredzaamheid te vergroten maar mag daarbij haar eigen verantwoordelijkheden niet uit het oog verliezen.

Begin 2009 zal aan de Ministerraad een integraal advies worden voorgelegd over de mate waarin Nederland in staat is een grootschalige evacuatie uit voeren, ongeacht de aanleiding voor die evacuatie.

Voor meer informatie:

Het "advies grootschalige evacuatie" en de "voortgangsbrief Nationale Veiligheid 2008" is te vinden op de website www.programmanationaleveiligheid.nl. Voor meer informatie of vragen kunt u contact opnemen met het Programmabureau Nationale Veiligheid (tel. 070 – 426 67 59).

gaan samen verder aan de slag met dit crisistype. Nils Ligthart: 'Wij willen hierbij zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande structuren. Natuurlijk zullen wij de winstpunten van de TMO overeind houden en de opgestelde plannen en de opgedane leerervaringen borgen in de organisaties. Op de waterbeheerders rust de verplichting om te oefenen en de samenwerking met de veiligheidsregio's verder uit te bouwen. Het is de bedoeling dat dit

wordt vastgelegd in overeenkomsten, zodat de samenwerking een meer structureel karakter krijgt. Regelmatig toetsen maakt hiervan onderdeel uit. Hierbij zouden de inspecties ook een rol kunnen vervullen. Eind 2009 moet de Rampenbestrijding op orde zijn, maar de voorbereiding op hoogwater en overstromingen moet al eind dit jaar zijn geregeld. Dit lijkt wellicht niet logisch, maar aan de andere kant hoop ik dat er een stimulerende werking uitgaat van dit specifieke crisistype op de rampenbestrijding en de crisisbeheersing in zijn algemeenheid.'

Invloed Europa

Daarnaast moet ons land ook voldoen aan de Europese wet- en regelgeving. Vorig jaar is de zogenaamde 'Hoogwaterrichtlijn' vastgesteld. (zie kader) Deze richtlijn is niet vrijblijvend. Nederland moet hieraan voldoen en dit zet ook druk op het proces.'

Blijvende aandacht

Hoogwater en overstromingen zijn nu actueel. Dit jaar is er volop aandacht voor. In april 2008 hebben provincies en waterschappen met de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat een intentieverklaring ondertekend voor de uitvoering van het Nederlandse Hoogwaterbeschermingsprogramma. Hierin staan in totaal

DE EUROPESE RICHTLIJN OVERSTROMINGSRISICO (ROR)

De Europese Richtlijn overstromingsrisico's, officieel de richtlijn inzake overstromingsbeoordeling en -beheer genoemd, is op 23 oktober 2007 gepubliceerd in het publicatieblad van de EU (PbEU, 2007/60/EG). Volgens deze richtlijn moeten de EU-lidstaten vóór eind 2015 overstromingsrisicobeheerplannen vaststellen, in uitvoering nemen en eens in de zes jaar evalueren en bijstellen. De plannen dienen op stroomgebiedsniveau te worden gemaakt, dus in veel gevallen door een aantal lidstaten gezamenlijk. Coördinatie op het niveau van het internationaal stroomgebiedsdistrict vindt plaats binnen de internationale riviercommissies van Rijn, Maas, Schelde en Eems. Om te voldoen aan de richtlijn is in Nederland geen nieuwe grootschalige hoogwateraanpak nodig, maar moeten de bestaande wijze van hoogwaterbescherming en de bestaande plannen voor hoogwatermaatregelen in hun samenhang beschreven worden in het planstelsel van de Waterwet.

De richtlijn geeft een kader. Lidstaten kunnen nationaal bepalen welke doelen en maatregelen zij aan het beheer van overstromingsrisico's stellen. Lidstaten hebben de vrijheid om het nationaal beleid te vormen naar actuele beleidsinzichten. Maatregelen zoals Ruimte

voor de Rivier, het hoogwaterbeschermingsprogramma en calamiteitenplannen, zijn onderdeel van het overstromingsrisicobeheerplan. Toekomstig veiligheidsbeleid, zoals in het Nationaal Waterplan staat en crisisplannen voor overstromingen binnen de Wet op de Veiligheidsregio's, passen binnen de kaders die de richtlijn stelt.

Belangrijke elementen van de hoogwaterrichtlijn zijn het niet-afwentelingsbeginsel en het solidariteitsprincipe. Deze houden in dat lidstaten in grensoverschrijdende stroomgebieden geen maatregelen mogen nemen die nadelig zijn voor andere landen en dat bovenstrooms gelegen lidstaten bij het nemen van maatregelen om overstromingen te beperken altijd rekening moeten houden met de gevolgen van die maatregelen voor lidstaten die benedenstrooms gesitueerd zijn.

Andere belangrijke elementen zijn de integrale aanpak volgens de veiligheidsketen en het gebruik van risicokaarten voor professionals en burgers. Dat laatste heeft in Nederland al vorm gekregen via de provinciale risicokaart. (www.risicokaart.nl)

De richtlijn moet uiterlijk in 2009 in nationale wetgeving zijn omgezet, waarna de implementatie van de richtlijn per stroomgebied zal worden uitgewerkt.

Bron: www.europadecentraal.nl

97 projecten om Nederland te beschermen tegen hoog water.

Verschillende veiligheidsregio's en andere organisaties hebben mensen vrijgesteld voor het opstellen van plannen en het voorbereiden van oefeningen. Bestaat het risico dat straks de aandacht weer verslapt?

Nils Ligthart: 'Ik verwacht het niet. De klimaatveranderingen dwingen ons het onderwerp actueel te houden. Wij kunnen het ons ook niet permitteren om de aandacht te laten verslappen. Daar plukken wij dan op enig moment de wrange vruchten van en dat moeten we zien te voorkomen. Op nationaal niveau gebeurt er nu erg veel

om alles allemaal in goede banen te leiden. De TMO heeft het decentrale niveau een heel eind op weg geholpen bij de voorbereiding. Bovendien hebben de ministers van BZK en van VenW samen € 9 miljoen beschikbaar gesteld voor multidisciplinaire regionale projecten. Volgens mij voldoende redenen dus door te gaan met de voorbereiding op hoogwater en overstromingen.'

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Nils Ligthart, telefoon 070 – 426 70 99 of per email: nils.ligthart@minbzk.nl

‘Meer effect, minder last’

Inspectie OOV en Inspectie VenW samen aan de slag

De effectiviteit van het toezicht moet verder omhoog, de lastendruk omlaag. Dat is wat het Kabinet wil bereiken; de samenwerkende rijksinspecties voeren dat uit. De modernisering van toezicht kenmerkt zich door vertrouwen in wat bedrijven en instellingen zelf doen, stevig optreden waar nodig, een betere dienstverlening, een intensieve samenwerking tussen inspecties binnen en buiten de rijksoverheid en een goede interactie tussen inspectietoezicht en beleid. Met het programma Vernieuwing Toezicht wil het Kabinet deze doelstellingen realiseren.

Deze passage is afkomstig uit het werkprogramma 2008 van de Inspectieraad, dat als titel ‘Meer effect, minder last’ kreeg. Op basis van dit werkprogramma hebben de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) en de Inspectie Verkeer en Waterstaat (Inspectie VenW) afgesproken samen te werken bij het toezicht op de voorbereiding op hoogwater en overstromingen (zie ook de achterpagina).

Ric de Rooij, hoofd van de Inspectie OOV: ‘Deze afspraak hebben we gemaakt in de Inspectieraad. Het is niet voor het eerst dat wij met andere inspecties samenwerken. Met de VROM-inspectie en de Inspectie voor de Gezondheidszorg trekken we al

DE INSPECTIERAAD

De instelling van de Inspectieraad begin 2007 was een formalisering van de al langer bestaande samenwerking tussen de hoofden van de rijksinspecties (het IG-Beraad) in de vorm van een interdepartementale commissie. De betrokken inspecties willen de Inspectieraad benutten om tot tastbare resultaten te komen op het gebied van effectiever, moderner toezicht, verbeterde samenwerking tussen rijksinspecties (en waar mogelijk: met andere toezichthouders) en vermindering van toezichtlasten. De Inspectie OOV en de Inspectie VenW zijn beiden in de Inspectieraad vertegenwoordigd.

INSPECTIE VERKEER EN WATERSTAAT

Rijkswaterstaat, waterschappen en provincies beheren de Nederlandse oppervlaktewateren. Deze instanties zorgen voor beheer en onderhoud en handhaven zelf de water- en milieuwetten en regels, en ze verlenen zelf de benodigde vergunningen en handhaven die.

De Inspectie Verkeer en Waterstaat ziet er met audits of dieptecontroles op toe dat de waterbeheerder al dat werk goed doet.

Aldus wordt bijgedragen aan een beter waterbeheer.

Ook treedt de inspectie op als adviseur over handhaafbaarheid van regelgeving of mogelijke verbeteringen in het waterbeleid. Wanneer Rijkswaterstaat zelf als uitvoerder optreedt liggen vergunningverlening en handhaving in handen van de inspectie. Op die manier blijft toezicht onafhankelijk en transparant.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

INSPECTIE OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving. Zij oefent daartoe toezicht uit op besturen en organisaties die verantwoordelijk zijn voor de openbare orde en veiligheid en stelt hen daarmee in staat de veiligheid te verbeteren.

De Inspectie OOV houdt, onder de verantwoordelijkheid van de ministers van BZK en Justitie, toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering van zowel de verantwoordelijke bestuursorganen als de operationele diensten die op de verschillende onderdelen van het OOV-terrein actief zijn: politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR).

Jan Leentvaar (l) en Ric de Rooij

een aantal jaren op. Ook bij het Integraal toezicht jeugdzaken hebben we al een jarenlange samenwerking met vier andere inspecties. Het onderzoek naar de civiel-militaire samenwerking hebben we samen met de Auditdienst Defensie uitgevoerd. En nu bij dit specifieke crisistype werken we samen met de Inspectie VenW.'

Jan Leentvaar, hoofdinspecteur Waterbeheer van de Inspectie VenW: 'Wij richten ons in ons programma onder meer op de fysieke leefomgeving, waarvan hoogwaterbescherming een onderdeel is. De Inspectie OOV richt zich op het terrein van de (organisatie van) de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Door samen te werken op dit specifieke thema ben je niet alleen efficiënter bezig, het komt naar het veld toe ook beter over. Bovendien kunnen we op deze manier kennis en expertise bundelen.'

De rijksinspecties zijn al langere tijd bezig met de modernisering van het toezicht. Hierbij staat de ontwikkeling centraal richting een overheid die luistert, belangen afweegt, heldere kaders stelt en ruimte laat aan de samenleving. Dit vereist een andere werkwijze: van buiten naar binnen werken, meer accent leggen op uitvoering en vooral de verkokering doorbreken. Hiervoor zijn de principes van goed toezicht het uitgangspunt.

ZES PRINCIPES VAN GOED TOEZICHT

1 *Onafhankelijk toezicht.*

Een toezichthouder moet (binnen de grenzen van de ministeriële verantwoordelijkheid) onafhankelijk oordelen en optreden.

2 *Professioneel toezicht.*

Professionaliteit speelt op drie niveaus: de individuele inspecteur of controleur, de rijksinspectie en de beroepsgroep.

3 *Transparant toezicht.*

Een toezichthouder legt uit waarom hij toezicht houdt en geeft inzicht in zijn keuzes en maatregelen.

4 *Selectief toezicht.*

Het belangrijkste nieuwe principe. Het gaat om de goede maatvoering voor iedere situatie. Daarbij geldt dat gerechtvaardigd gebleken vertrouwen tot minder toezicht leidt. En omgekeerd leidt geschonden vertrouwen juist tot meer toezicht.

5 *Slagvaardig toezicht.*

De toezichthouders stimuleren burgers, bedrijven en instellingen om zelf het gewenste resultaat te bereiken. Het uitgangspunt is: zacht waar het kan, hard waar het moet.

6 *Samenwerkend toezicht.*

Toezichthouders werken intensief samen. Dit leidt tot meer effectiviteit en efficiëntie.

WILT U MEER WETEN OVER DE SAMENWERKING VAN DE INSPECTIES?

Kijk dan op www.inspectieloket.nl. Op deze site zijn de belangrijkste publicaties te vinden, waaronder het Werkprogramma 2007-2008 van de Inspectieraad. De website bevat ook de links naar de verschillende sites van de inspectieloketten.

Wat gaan de inspecties doen?

De Inspectie OOV en de Inspectie VenW werken samen om het toezicht op de voorbereiding op hoogwater en overstromingen vorm te geven. Het jaar 2008 is gebruikt om te inventariseren welke partijen betrokken zijn bij deze voorbereidingen en welke acties de TMO en andere betrokkenen hebben ondernomen.

In 2010

De Inspectie VenW en de Inspectie OOV zullen in 2010 het toezicht op (de voorbereiding op) hoogwater en overstromingen uitvoeren. De inspecties zullen zich met name richten op de vraag de geconstateerde knelpunten zijn opgelost. Het inspectieonderzoek zal naar verwachting uitgevoerd worden bij zowel de veiligheidsregio's als de waterbeheerders. Uiteraard zal aandacht worden besteed aan de mate en de kwaliteit van samenwerking tussen de beide kolommen. Daarnaast zal de rol van het rijk bij nationale opschaling expliciet binnen het aandachtsveld van de inspectie vallen.

In 2009

De Inspectie OOV en de Inspectie VenW willen het jaar 2009 benutten voor het opstellen van een toetsingskader. Hierbij zullen zij gebruik maken van de resultaten van de TMO, de ervaringen die het veld heeft opgedaan en de uitkomsten van de nationale oefenweek.

Het toetsingskader, dat zal worden opgesteld samen met de beleidsdirecties

van BZK en VenW en het veld, zal zowel op het nationale als op het decentrale niveau betrekking hebben. De ontwikkeling van het toetsingskader zal input zijn voor de departementen om haar beleid aan te scherpen dan wel aan te vullen.

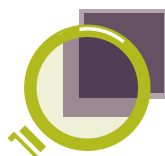
Het jaar 2009 wordt tevens benut voor het uittesten van het toetsingskader. De vorm waarin het toetskader getest wordt zal later worden bepaald.

En verder....

Eind 2010 zullen de resultaten van het toezicht op hoogwater en overstromingen worden geëvalueerd. Op basis van de aanbevelingen en conclusies die uit deze evaluatie voortvloeien, zal het programma voor 2011 en later worden opgesteld.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

Inspectie

OPENBARE ORDE
EN VEILIGHEID

Dit Inspectiebericht is een uitgave van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Bezoekadres: Juliana van Stolberglaan 148, 2595 CL Den Haag
Postadres: Postbus 20011, 2500 EA Den Haag
Telefoon: (070) 426 62 61
Fax: (070) 426 65 13
Website: www.ioov.nl

COLOFON

Auteurs: Krista Besamusca-Hofman (Inspectie VenW) en Anton Dorst (Inspectie OOV)
Fotografie: Inspectie OOV, Inspectie VenW en BeeldbankVenW.nl, Rijkswaterstaat
Vormgeving: Grafisch Bureau van Erkelens, Den Haag
Drukwerk: drukkerij Hega, Den Haag
ISSN 1874-9992